

Épületelemgyár Alsószolcán

Alsószolcán szombaton ünnepelesen átadták rendelkezésének Közép-Európa egyik legkorszerűbb épületelemgyárát. Az új gyár átadási ünnepségén megjelent Trautmann Rezső építésügyi miniszter, Kilián József, az építésügyi miniszter első helyettese és Reszegi Ferenc, az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke.

Trautmann Rezső építésügyi miniszter ünnepi beszédében többek között elmondta, hogy a határidő előtt egy esztendővel felépült gyárban évente négyszázezer helyett 675 ezer négyzetméter fűdempantelt, 300 ezer helyett 485 ezer vasúti alját és hetvenezer villanyoszlopot készíthetnek.

A beszéd után a miniszter kitüntetésekkel adta át a termelésben kitűnt dolgozóknak. (MTI)

„Mindentudó” idegenvezetők

Az elmúlt hat év alatt csaknem nyolcvanezer bel- és külföldi vendéget tájékoztattak a szegedi idegenforgalmi hivatal »kalauzai«. Jelenlegi létszámuk hetvenhárom, s közülük harmincnyolcan beszélnek egy vagy több idegen nyelvet. Munkájuk — bár nemcsak a szabadtéri játékok idejére korlátozódik — a nyári hónapokban a legnagyobb. Mivel néhányan, a vidéki egyetemi hallgatók, ilyenkor hazautaznak, ezért most állandó szegedi lakással rendelkező idegenvezetők kiképzésére törekvésnek.

»BESZÉLŐ LEXIKONOK«
Erdemes néhány kérdést megemlíteni, amire válaszolni tudnak majd a mostani továbbképzésben részt vevő szegedi idegenvezetők. A régi, úgynevezett hagyományos ismereteken túl érdekes statisztikai jellegű felvilágosítást is tudnak adni például arról, hogy hányan tanulnak a szegedi egyetemeken, főiskolán, mennyien vesznek részt a felnőttoktatásban, s mennyi a dolgozók átlagkeresete. Tájékoztatnak — mint »beszélő lexikonok« — a város közmegebecsülés-

nek örvendő — a tudomány, a kultúra vagy a munkaszomszagos területén dolgozó — egykori és ma is élő szülteiről.

KÜLÖNLEGES KÉRÉSEK
A szegedi idegenforgalmi hivatalhoz gyakran fordulnak különleges személyi kérésekkel nemcsak a szomszédos országokból, hanem tengerentúlról is. Sokszor érkezik baráti, rokoni címek felkutatására, vagy éppen anyakönyvi kivonat megszerzésére kéri a hivatalt.

MINDENBEN SEGÍTENEK
Műzeumi, irodalomtörténeti adatokat kérnek, s a hivatal gondja a városban tartózkodó gyengélkedő külföldiek klinikára, kórházba kísérése, ahol természetesen soron kívül részesülnek gyógykezelésben. Gyakran állítanak össze — a vendégek kérésére — változatos, érdeklődési körüknek legjobban megfelelő országjáró programot.

A szegedi idegenvezetők és az idegenforgalmi hivatal idejében megkezdte a felkészítést a következő nyári ünnepi játékok vendégeinek fogadására, készséges, udvarias kalauzolására.

Kenyér az iskolától

Kertai Dezső, a ruzsai általános iskolák igazgatója, Kern Imre, a helyettes és Rakonczay János fiatal tanító mindaddig nem tudták belenyugodni abba, hogy a fiatalok nagyrésze — közöttük sok tehetség is — az általános iskola után egyszerűen még mindig elkallódik. Akik nem kerülnek gimnáziumokba, technikumokba, iparitanuló-intézetekbe, ott maradnak továbbra is kint a tanyán, s a nyolc osztály után az általános iskola már nem segíthet rajtuk. A korszerű mezőgazdasági szakismeretek teljes hiánya miatt jöszerevel csak napszámba járhatnak és más alkalmi munkákkal juthatnak keresethez. Jobb eset, ha mint családtagok kérnek munkát a tsz-ekben.

»Az első lépés«
A ruzsai pedagógusok már sok hivatalos fórumon is hangzottak: a helyben maradt fiataloknak a nyolc osztály után amúgy is kötelező még két évig továbbképző tanfolyamra járniuk, tehát nem sok kellene már ahhoz, hogy ezt a kétéves tanfolyamot mezőgazdasági szakmunkásképző iskolává fejlesszék. Ezután a fiatalok mint okleveles kertészek, vagy éppen állattenyésztők lényegesen magasabb jövedelemért vállalkozhatnak munkát a tsz-ekben. Ahogy ezt maguk a fiatalok is mondják: egész életükre szóló kenyeret kaphatnának az iskolától.

Ezt az ésszerű elgondolást azonban a jelenlegi általános iskolai rendtartás szabályai még nem teszik lehetővé. Kertai Dezső, Kern Imre, Rakonczay János és a többi ruzsai pedagógus azért nem nyugodott bele a »lehetetlenségbe«. Engedélyt szereztek arra, hogy a kétéves tanfolyamon tanuló fiatalok részére hároméves mezőgazdasági szakmunkásképző iskolát szervezhessenek. És aki beiratkozik a szakmunkás iskolába, annak ne legyen kötelező a másik tanfolyamon való részvétel.

Tárgyaltak a helybeli tsz-ek vezetőivel, kérték őket, szerződtesse le a fiatalokat tanulóknak, mert csak hivatalos szerződés birtokában iskolázhatják be őket a hároméves szakmunkásképző tagozatra. A tsz-ek elnökei hallgattak a jó tanácsra. Pé-

dául a Napsugár Tsz egyetül 26 fiatalot szerződtesse le. Kilencen szerződtek a Népszabadság Tsz-be, 7 fiatal pedig a Juhász Gyula Tsz-től kapott szerződést. Csupán a Szivárvány Tsz vezetőivel nem sikerült szót érteniük a pedagógusoknak. Pedig ide is szerződhetne volna fiatalok, mert — mint az igazgatóhelyettes elmondta — jelenleg még 34 fiatalnak nincs szerződése. Ők még jelenleg is az egyébként semmire sem jogosító kétéves tanfolyamra járnak, s egyáltalán nem szívesen. Ha őket is szerződtesse volna a hároméves szakmunkásképző iskolára, akkor — mint a többiek — a tanulás befejeztével ők is a mezőgazdasági technikum harmadik évfolyamára jelentkezhetnek. Ugyanakkor belőlük is, mint társaikból, a szakmunkás-oklevél birtokában 18 éves korukra »kész emberekké« válnának.

»A szülők öröme«
A pedagógusok törekvése nagy megértésre talált a szülők körében is. A szülők is örültek annak, hogy gyermekeik továbbtanulását az állam vállalja. A tanulás ideje alatt pénzkeresetet, munkaruhát, olcsó étkezést kapnak a tsz-ektől, s ezeket az állam megtéríti a közöseknek.

A jelenlegi szabályok szerint még különös kettősség áll fenn a ruzsai fiatalok nevelésében is. Megesik, hogy a szerződött fiatalok átmenetileg kevesebb pénzt keresnek, mint azok, akik szerződés nélkül maradtak. S ez a körülmény magában hordja a lemorzsolódás veszélyét. Egyelőre a ruzsai tantestület vezetői úgy segítenek ezen, hogy a legszigorúbban kötelezik a tanulóknak nem szerződött fiatalokat is a kétéves tanfolyam elvégzésére. Ha valaki például felbontja szerződését a tsz-szel, annak a szakiskolából a kétéves tanfolyamra kell átiratkoznia.

»A lányok is«
A leghelyesebb természetesen az lenne, ha a Művelődésügyi Minisztérium kötelezővé tenné, hogy a falvakban, tsz-ekben maradt fiatalok a nyolc osztály után a továbbképző iskola keretén belül mezőgazdasági

szakmunkásvizsgát tegyenek. Így senki sem kallódhatna el és sokkal szívesebben folytatnák a fiatalok a tanulást.

A ruzsai pedagógusok már sok jó gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek a szervezésben. Megfigyelték például, hogy a szakoktatásban a korábbi gyenge előmenetelű tanulók is igen jó eredményeket érnek el. A fiúk mellett meglepően jó az előmenetelük a lányoknak is. Pedig korábban a korszerű mezőgazdasági szakismeretek iránt leginkább csak a fiúk érdeklődtek.

»Gondok«

Negyvenkét fiatal tehát már csaknem teljes bizonyossággal mezőgazdasági szakmunkás lesz Ruzsán. A pedagógusoknak azonban még probléma a tanítási színvonal emelése. Például máris szükség lenne új tantermekre, mert a meglévő iskolai tantermekben mindennap két műszakban tanítanak. Sőt néha még a harmadik műszakra is sor kerül, amikor az általános iskola esti tagozatosai tanulnak. Továbbá szükség volna máris egy nagyobb méretű, legalább 5-6 holdas kísérleti telepre, vagy oktatótelepre. Csak egy jól berendezett kísérleti telep tenné azt lehetővé, hogy a leendő szakmunkások olyan termelési eljárásokkal ismerkedjenek, melyek csak a jövőben vonulnak be a köztermesztésbe. Hiszen az új szakmunkásokat nem elegendő csak azokra a termelési ismeretekre tanítani, melyeket már régen alkalmaznak a helybeli tsz-ek.

Felmerült már az a gondolat is: ez a kísérleti telep is működhessen tsz-közi vállalat keretében. Bizonyos, hogy valamennyi már eddig is ismert tsz-közi vállalat közül ez járna a legnagyobb haszonnal. A fenntartás költségeit fedezhetné a termés. Ugyanakkor a szakmai kulturálódás nagy bázisát adná ez a falunak. Segítségével teljes mértékben kibontakozhatna a felszerülő fiatalok tehetsége, s megoldódna a helybeli közös gazdaságokban a szakmunkásihiány problémája.

Csepri József.

Tsz-nézőben Jánoshalmán

A járási tanács mezőgazdasági osztálya legutóbb Jánoshalmán rendezett tapasztalatcsere-tsz-elnökök, állattenyésztők és agronómusok részére. Közel 40 szakember tekintette meg a jánoshalmi tsz-közi sertésenyésztő vállalkozást, amely a múlt év februárjában alakult, s azóta igen szép eredményeket ért el. A szegedi járás tsz-einek képviselői érdeklődtek minden iránt, hiszen jó lenne ilyen vállalkozással büszkélkedni erre felé is.

Hét tsz összefog

Bucsi Gábor igazgató elmondta, hogy a hét jánoshalmi tsz közös összefogása eredményeként született meg a vállalkozás. Mindegyik tsz szántóterülete arányában ad a vállalkozáshoz takarmányt és sülődöt. Az állatállomány jelenleg 2568 sertés, ebből 1700 a hízó. Jövőre azonban már 5 ezer darab hízott sertést ad a közfogyasztásnak ez a vállalkozás. Úgy rendezkedtek be, hogy a tenyésztést is a vállalkozás biztosítja, ehhez már megvan az anyakoca-állományuk is.

Már az első évben is nyereséggel zártak, pedig a kísérleti esztendőben sok nehézséggel küszködtek. Az idén 1 millió forint nyereségre számítanak, amelynek 50 százalékát szétosztják az érdekelt tsz-ek között. Jelenleg 30 százalékos takarmányértékesítéssel gazdálkodnak, s 1 kilogramm sertéshús önköltsége 13 forint. Összesen 30 embert foglalkoztat az a vállalkozás. Az állattenyésztésben még a hagyományos forma az uralkodó, de ugyanakkor látható már a ven-

dégek a korszerű állattenyésztés formáit, a gépesített hízaldákat is. A hagyományos módszerek szerint 200 sertést gondoz egy ember, míg a korszerű hízaldákban a gépek segítségével két emberre jut ezer sertés.

Képzésmegvalósítás
Mindenki érdekelte abban, hogy minél jobb eredményt érjenek el. Tsz-tagok és kivülállók dolgoznak itt, s mindenki képzésmegvalósítás kap. Az igazgató tájékoztatása szerint az átlagkereset havi 2 ezer forint. Minden 1 kiló ráhízás után 50 fillér illeti meg az állattenyésztőket, a tenyésztésben dolgozók 100 kismalac után prémiumot kapnak: két maguk választotta malacot. Kényszerűsége pedig a húst az itt dolgozók között mérlik szét.

A szegedi járás tsz-einek képviselői egy percig sem kételkedtek abban, hogy a jánoshalmiaknak ez az összefogása mindenképpen célszerű és gazdaságos. Az ottani tsz-ek nem is foglalkoznak már sertésenyésztéssel. Rájöttek, hogy sokkal kifizetőbb így egy helyen beruházni, mint külön-külön. Ez a szakosítás és koncentráció lehetővé tette, hogy a sertésenyésztést jól meg-
alapotazzák Jánoshalmán. S mindez abból született, hogy a tsz-ek nem féltékenykednek egymásra, hanem összefogtak a közös cél érdekében.

Közös telepítés

E tsz-közi vállalkozás nemcsak egy profilú, nem szorítkozik csak a sertésenyésztésre. Elvállalta valamennyi tsz szőlő- és gyümölcsös-telepítésének végrehajtását is. A telepítések így egy irányító kézbe kerültek, s a munka sem aprózódik el. 1965-ig Jánoshalmán 83 millió forintot ruháznak be a szőlő- és gyümölcsös-telepítésekbe. S ez bizony nem kis felelősséggel jár. A szegedi járás tsz-einek képviselői megnéz-

ték a jánoshalmi tsz-közi vállalkozás eddigi szülőtelepítését. Egy tagban hatalmas területek várják már a termőre fordulást, s még hátra van 2 ezer hold gyümölcsös és szőlő telepítése.

A jánoshalmi látogatás, tapasztalatcsere hasznos tanulságokkal szolgált. A szegedi járás tsz-einek képviselői visszafelé jövet elgondolkoztak azon, hogy ilyen összefogást nálunk is életre lehetne hívni, hasonló vállalkozás ugyan már itt is van, amely kiterjed a tsz-ek építkezéseire. Ennél azonban már lehetne egy lépéssel tovább is lépni, mint ahogy ezt a jánoshalmiak példája is bizonyítja.

L. F.

Emlékek, levelek, virágok

Szeged, Kigyó u. 1., III. emelet 9...
Az idei november 7. különösen meleg, verőfényes szép napján négy szovjet tiszt csemetét e lakás ajtaján. Velük feleségeik és gyermekeik. Kezükben áriási dísz virágkosár, tele piros szegfűvel.

Csak hallomásból ismerték a nénit, de amit megtudtak róla, elég volt hozzá, hogy nyomban szívükbe záriák. Ezért szöjt neki a köszöntő nyakkendőjénél is pirosabb arccal szavaló kislánytól, s ezért a virág, a meleg szavú üdvözlések. S az asztalra, a sebtiben előhozott kisüsti n.eg a sütemény mellé tucatsnyinál is több levél került. Mindegyiket mostanában írták a Szovjetunió legkülönbözőbb részeiből. Ismeretlen emberek, felnőttek és diákok, akik szeretnének levelezni a magyar elvtársnővel, szovjet katonák megmentőjével, rejtegetőjével az ellenség elől.

★

Hogy is történt?
Egyelőre ne azokat a régi, csaknem két évtizednyi napokat idézzük, hanem a közelmúltat, amikor a posta a Magyar Vöröskereszt levelet hozta ide, özvegy Balogh Eleknének. A levélben ez állt:

»A Szovjet Vöröskereszt közvetítésével Drobinyin Anatolij Vasziljevics szovjet állampolgár azzal a kéressel fordult hozzánk, keressük meg azt a karcagi családot, amely megmentette

az ő életét a háború alatt, hogy hála-ját, elismerését fejezze ki a családnak. A karcagi pártbizottság segítségével sikerült megállapítani, hogy az Ön férjéről, illetve az Önök családjáról van szó. Tudomást szerztünk arról, hogy a férje azóta, sajnos, meghalt. A volt szovjet tiszt szeretné Önökkel felvenni a kapcsolatot...
Ennyi volt a levél, de a szűkszavú híradás ellenére is, milyen gazdag, mi-

lyen sok az az emlék, amely ennek nyomán előtört.

★
Drobinyin!... Anti... A kedves, fiatal szovjet tiszt!
Karcagon élt akkor a Balogh család, a szülők fiukkal, lányokkal. A Kossuth tér egy mély kapuboltozatú, öreg házában volt a fényképszemlérem. Itt dolgozott Balogh Elek, akiről kevesen tudták még akkoriban — 1944-ben —, hogy hivatása mellett még egy nagyobb, magasabb elhivatása is van: kommunista, mégpedig a karcagi illegális pártszervezet titkára. Egy nyári estén érkezett lakásukra az akkor számukra már nem ismeret-

(Liebmann Béla felvétele)
Balogh Elekné és lánya örömmel mutatja a sok levelet szovjet vendégeinek és dr. Biczó Györgynek, dr. Pülöp Jánosnak